

PODSUMOWANIE

**STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO PROJEKTU**

*Planu zagospodarowania przestrzennego województwa
wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+*

**wraz z projektem *Planu zagospodarowania
przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego
Poznania - Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego***

1. WPROWADZENIE

1.1. Cel i zakres opracowania podsumowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko prezentuje wpływ przeprowadzonej procedury na ostateczny kształt przyjętego *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* którego integralną część stanowi projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania - Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego*. Podsumowanie opracowane zostało w celu realizacji wymogu wskazanego w:

- art. 55 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowiącego o załączeniu pisemnego podsumowania do przyjętego dokumentu;
- art. 55 ust. 4 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowiącego o przekazywaniu przyjętego dokumentu wraz z podsumowaniem właściwym organom;
- art. 43 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowiącego o podawaniu do publicznej wiadomości informacji o przyjęciu dokumentu i o możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz uzasadnieniem i podsumowaniem.

Merytoryczny zakres podsumowania wynika z art. 55 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsze pisemne podsumowanie zawiera uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów;
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko (dla przyjętego dokumentu postępowanie takie nie zostało przeprowadzone, wobec niestwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko);
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

1.2. Przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz procedury planistycznej

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest najważniejszym dokumentem Samorządu Województwa Wielkopolskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu, w tym dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. *Plan* określa model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych.

Obowiązujący dotychczas *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego* został uchwalony Uchwałą Nr XLII/628/2001 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001 r., zmienioną Uchwałą Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945), Uchwałą Nr 3402/2013 z dnia 24 maja 2013 r., Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął Okresową ocenę *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego*, w której to wskazano na potrzebę zmiany dokumentu w celu przystosowania jego zapisów do ustaleń Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, przede wszystkim w zakresie delimitacji obszarów funkcjonalnych.

W związku z powyższym, Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr XLV/873/14 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego*.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w dniu 22 lipca 2014 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego ogłosił w prasie ogólnopolskiej oraz przez obwieszczenie w urzędach gmin, starostwach powiatowych, urzędzie marszałkowskim i urzędzie wojewódzkim o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania *Planu*, określając formę, miejsce i termin składania wniosków dotyczących *Planu*, wyznaczony na dzień 31 października 2014 r. Ponadto, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 2, Marszałek Województwa Wielkopolskiego w dniu 21 lipca 2014 r. zawiadomił na piśmie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania *Planu* instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania *Planu*. W związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 379), zgodnie z którą rozszerzono zakres merytoryczny *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa*, w dniu 19 listopada 2015 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego ponownie ogłosił o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania *Planu*, wskazując dodatkowy termin składania wniosków dotyczących *Planu*, wyznaczony na dzień 21 lutego 2016 r. Wnioski złożone do *Planu zagospodarowania przestrzennego* zostały rozpatrzone przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana została do projektu *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+*, którego integralną część stanowi projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania - Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego*. *Prognoza* jest ważnym elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, czyli postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu *Planu*.

Prognoza sporządzona została zgodnie z wytycznymi wynikającym z art.51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081). Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej *Prognozie*, zgodnie z art. 53 tej ustawy, został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (WOO-III.411.319.2014.MM.1 / DAP.42.31-PR/2014) i Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (DN-NS.9012.972.2014 / DAP.42.31-PR/2014).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, uzgadniając zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w *Prognozie*, zwraca szczególną uwagę na potrzebę:

- uwzględnienia w formie opisowej (wraz z merytorycznym uzasadnieniem i wnioskami) wpływu realizacji ustaleń projektu *Planu* na stan środowisko, w szczególności w zakresie emisji pyłów i gazów, emisji hałasu, emisji pól elektromagnetycznych, emisji substancji do wód, gleby i ziemi w wyniku realizacji ustaleń projektu *Planu*
- wskazania obszarów zanieczyszczonych, na których nastąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi,
- wskazania czy realizacja ustaleń projektu *Planu* zagraża nieosiągnięciu celów środowiskowych zawartych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*,
- uwzględnienia dostępnych na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu informacji odnośnie jakości powietrza,
- uwzględnienia wyników monitoringu hałasu drogowego, kolejowego i lotniczego oraz wykonanych map akustycznych,
- wskazania, czy w projekcie *Planu* uwzględniono ograniczenia wynikające z ponadnormatywnych przekroczeń poziomu hałasu (zwłaszcza hałasu drogowego),

- wskazania w jaki sposób w projekcie *Planu* uwzględnione zostały wyniki monitoringu środowiska, w szczególności: powietrza, wód i hałasu,
- określenia, przeanalizowania i oceny istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji ustaleń projektu *Planu*, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- określenia, przeanalizowania i oceny sposobów uwzględnienia w projekcie *Planu* istniejących problemów ochrony środowiska, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- określenia, przeanalizowania i oceny wpływu realizacji ustaleń projektu *Planu* na klimat (w tym mikroklimat), w szczególności na kształtowanie się warunków termicznych, anemometrycznych, wilgotnościowych, uwzględniając *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)*,
- przeanalizowania wpływu przewidywanych zmian klimatu na pozostałe komponenty środowiska,
- określenia, przeanalizowania i oceny wpływu realizacji ustaleń projektu *Planu* na rośliny, grzyby i zwierzęta oraz na różnorodność biologiczną i obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu *Planu* na: rośliny, grzyby, zwierzęta, różnorodność biologiczną oraz obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgadniając zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w *Prognozie* zwraca szczególną uwagę na potrzebę uwzględnienia:

- analizy i oceny istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- analizy i oceny stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- oceny i analizy istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych, z uwzględnieniem oddziaływania na zdrowie i życie ludzi,
- analizy i oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi
- przedstawienia rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na zdrowie ludzi
- przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w dokumencie ze wskazaniem i uzasadnieniem ich wyboru.
- oddziaływań inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu zapisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- oddziaływań na zdrowie ludzi.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 4 sporządzony został projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego*, w zakresie określonym w art. 39 ust. 3-6. *Plan* uwzględnia ustalenia zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020 oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania

Kraju 2030. W *Planie* określono w szczególności podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych oraz obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin.

Plan obejmuje dwie części zatytułowane: *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+*, składający się z części tekstowej (załącznik nr 1.0) i części graficznej – mapy w skali 1:200 000, oraz *Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Poznański Obszar Metropolitalny*, składający się z części tekstowej (załącznik nr 2.0) i części graficznej – mapy w skali 1:100 000, stanowiący część *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa*.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 5 projekt *Planu* uzyskał pozytywną opinię Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej w dniu 8 maja 2017 r.

Następnie, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6, w dniu 31 maja 2017 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wystąpił o opinię o projekcie *Planu* do właściwych instytucji i organów, a także do wojewody, zarządów powiatów, zarządów związków metropolitalnych, wójtów, burmistrzów gmin i prezydentów miast położonych na terenie województwa oraz rządowych i samorządowych organów administracji publicznej na terenach przyległych do granic województwa oraz wystąpił o uzgodnienie projektu *Planu* z organami określonymi w przepisach odrębnych. W wyznaczonym terminie do projektu dokumentu złożono opinie, w tym sformułowano uwagi. Projekt dokumentu został ponadto uzgodniony z wybranymi organami, nie uzyskał natomiast uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Regionalnego Dyrektora Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

W związku z powyższym, po dokonaniu odpowiednich zmian w projekcie dokumentu, w dniu 5 stycznia 2018 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wystąpił o uzgodnienie do ww. organów, w tym do dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, biorąc pod uwagę wejście w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. W wyznaczonym terminie projekt dokumentu został uzgodniony z wybranymi organami. W związku z ponowną odmową uzgodnienia projektu *Planu* przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Marszałek Województwa Wielkopolskiego w dniu 11 kwietnia 2018 r. wniósł do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zażalenie na postanowienie nr WPN-II.610.20.2018.KŁ Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2018 r. w sprawie odmowy uzgodnienia projektu *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* wraz z *Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania*. Postanowieniem nr DOA-wo.610.8.2018.SS z dnia 14 sierpnia 2018 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie określił warunek uzgodnienia projektu dokumentu. W związku z powyższym, po dokonaniu odpowiednich zmian w projekcie dokumentu, w dniu 31 sierpnia 2018 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o uzgodnienie projektu *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* wraz z *Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania*. Projekt *Planu* został uzgodniony w dniu 11 października 2018 r.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 6a, w dniu 7 czerwca 2017 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego przedstawił projekt *Planu* ministrowi właściwemu do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w celu stwierdzenia jego zgodności z koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju, uzyskując w dniu 27 lipca 2017 r. od Ministra Infrastruktury i Budownictwa stwierdzenie zgodności przedstawionego projektu *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Ponadto, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 7, w dniu 7 czerwca 2017 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego przedstawił projekt *Planu* ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w celu stwierdzenia jego zgodności z programami rządowymi, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W odpowiedzi z dnia 28 czerwca 2017 r. Minister Rozwoju i Finansów poinformował, że w związku z brakiem programów, zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, brak jest możliwości przeprowadzenia oceny przedłożonego projektu w zakresie, o którym mowa w ww. przepisie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2-5, art. 54 ust. 2, art. 29, 40 i 41 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081) i art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 913 ze zmianami), w dniu 11 września 2018 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego zawiadomił o możliwości zapoznania się z *projektem Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania* i prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją sprawy w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w dniach od 12 września 2018 r. do 12 października 2018 r., wskazując termin składania uwag i wniosków do projektu dokumentu i prognozy oddziaływania na środowisko w nieprzekraczalnym terminie do 12 października 2018 r. Do projektu dokumentu i prognozy oddziaływania na środowisko złożono 412 uwag i wniosków, które zostały rozstrzygnięte przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Marszałek Województwa Wielkopolskiego, spośród 412 uwag i wniosków, uwzględnił 345 uwag i wniosków, natomiast nie uwzględnił 66 uwag i wniosków. W jednym przypadku, ze względu na brak treści wniosku lub uwagi, nie możliwe było dokonanie rozstrzygnięcia.

Wobec dokonania procedury planistycznej, po wprowadzeniu istotnych aktualizacji do projektu dokumentu w niezbędnym zakresie, zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 8 Marszałek Województwa Wielkopolskiego przedstawił projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania* Sejmikowi Województwa Wielkopolskiego do uchwalenia.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania został uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 25 marca 2019 roku uchwałą nr V/70/19.

2. UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO ROZPATRYWANYCH ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Biorąc pod uwagę, że samo postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym tworzona w trakcie tego postępowania Prognoza oddziaływania na środowisko, miało na celu wyeliminowanie na jak najwcześniejszym etapie takich ustaleń projektu *Planu*, których realizacja mogłaby prowadzić do utraty wartości przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych, czy materialnych, uważa się, że przyjęte w projekcie *Planu* rozwiązania są optymalne i realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju.

Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wymaga podjęcia działań i zastosowania rozwiązań technicznych prowadzących do minimalizowania lub ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko. Inwestycje te, jako przedsięwzięcia o znaczeniu ponadlokalnym, mają na celu prowadzą nie tylko do rozwoju regionu ale również całego kraju. Lokalizacja i przebieg tych inwestycji, będzie uwzględniała szereg uwarunkowań, jednak nie można wykluczyć całkowitego wpływu na środowisko. Istotne jest wskazanie takich rozwiązań, które pozwolą w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania realizację inwestycji i tym samym osiągnięcie zamierzonych korzyści ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa publicznego i obronności,

poprawy warunków transportu i komunikacji, zwiększenia efektywności systemów infrastruktury technicznej, poprawy jakości życia mieszkańców. Działania minimalizujące oddziaływania inwestycji na środowisko wskazane w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego* mają nie tylko sprzyjać ochronie środowiska ale również wpisują się w działania mające na celu spójny inteligentny oraz innowacyjny rozwój regionu.

W związku z powyższym nie przewiduje się rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie *Planu*.

3. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO - SPOSÓB WZIĘCIA POD UWAGĘ I ZAKRES UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020+ WRAZ Z PROJEKTEM PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO POZNANIA - POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Wszystkie zapisy projektu *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* ukierunkowane zostały na zachowanie lub przywracanie ładu przestrzennego i zapewnienie zrównoważonego rozwoju Wielkopolski, mając na uwadze poprawę jakości życia mieszkańców. Ponadto, rozpatrując zapisy projektu *Planu* w odniesieniu do celów środowiskowych ustanowionych na szczeblach międzynarodowym, europejskim i krajowym, docelowo wpłyną na ochronę zasobów i walorów środowiska, w tym: zachowanie w dobrym stanie obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych, ochronę różnorodności biologicznej, czy poprawę klimatu.

W związku z powyższym przewiduje się, że większość wskazanych działań, w ujęciu globalnym i długoterminowym, będzie korzystnie wpływała na środowisko przyrodnicze, zakładając, że osiągnięcie i utrzymanie jego dobrej jakości oraz przeciwdziałanie zagrożeniom jest warunkiem koniecznym do zapewnienia wysokiego poziomu i bezpieczeństwa życia mieszkańców. Niemniej jednak część wskazanych działań wiąże się ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, zwłaszcza lokalnie, niekorzystne oddziaływania.

Wszystkie działania zapisane w projekcie *Planu* skierowane są na realizację przyjętego ze *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020* celu generalnego – ***Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.*** W związku z tym realizacja wszystkich ośmiu celów: ***KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEJ PRZESTRZENI OSADNICZEJ, OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH, KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, OCHRONA POTENCJAŁU KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ROZWÓJ KONKURENCYJNYCH FORM TURYSTYKI I REKREACJI, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ROLNICTWA, POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA, ROZWÓJ EFEKTYWNEJ I INNOWACYJNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM*** – wyrażonych poprzez kierunki i działania – zmierza do poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców województwa. Wypełnienie założonych celów przyczyni się m.in. do: wysokiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym rolniczego, zwiększenia dostępu do usług podstawowych i wyższego rzędu, poprawy jakości środowiska przyrodniczego, zwiększenia dostępu do terenów zieleni i rekreacji, do kultury, zapewnienia stałych dostaw energii, poprawy stanu mienia, czy wreszcie poczucia bezpieczeństwa życia i mienia.

W celu dalszego rozwoju województwa, a taki zakłada projekt *Planu*, niemożliwe jest uniknięcie przekształcania i oddziaływania na środowisko przyrodnicze, również potencjalnie znaczącego. Realizacja zapisów projektu *Planu* będzie powodowała w większości przypadków zarówno korzystne jak i niekorzystne oddziaływania na: różnorodność biologiczną, formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000, rośliny i zwierzęta, ludzi

i dobra materialne, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze i klimat, klimat akustyczny, powierzchnię ziemi i zasoby kopalin, krajobraz, zabytki.

Najbardziej niekorzystne oddziaływania będą wynikały przede wszystkim z realizacji celów, które bezpośrednio wpływają na wzrost społeczno-gospodarczy województwa i związane są m.in. z kształtowaniem przestrzeni osadniczej, rolniczej, sieci komunikacyjnej i infrastrukturalnej, tj. *KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEJ PRZESTRZENI OSADNICZEJ, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ROLNICTWA, POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA, ROZWÓJ EFEKTYWNEJ I INNOWACYJNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ*.

Przewiduje się, że zjawiska nierozzerwalnie związane z dalszym rozwojem społeczno-gospodarczym, takie jak: zwiększenie powierzchni zainwestowanych, w tym zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkcyjnych, przemysłowych, rolno-spożywczych, zagospodarowania turystycznego oraz w wyniku zwiększenia ruchu komunikacyjnego związanego z ich obsługą, będą generowały zwłaszcza **w strefach wysokiej intensywności procesów osadniczych**, najwięcej konfliktów na styku zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska. Konflikty te przede wszystkim mogą wynikać ze zwiększenia źródeł emisji zanieczyszczeń, zwiększania źródeł hałasu, przekształceń powierzchni ziemi, likwidacji siedlisk, większego zużycia wód, czy utraty walorów krajobrazowych (*Podnoszenie konkurencyjności ośrodków miejskich i ich najbliższego otoczenia, Kształtowanie przestrzeni osadniczej, Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, Rozwój innowacyjnego sektora rolno-spożywczego i sieci obsługi rolnictwa, Rozwój zróżnicowanych form turystyki i rekreacji*).

Z kolei z fragmentacją ekosystemów oraz przekształcaniem powierzchni ziemi wiązać się może wsparcie działań dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji dróg, linii kolejowych, czy lotnisk oraz infrastruktury technicznej: energetycznej (w tym nowych elektrowni, przesyłu i dystrybucji gazu oraz paliw płynnych), komunalnej, teleinformatycznej, jak również odnawialnych źródeł energii (w tym elektrowni wiatrowych) (*Kształtowanie spójnego systemu komunikacyjnego województwa, Poprawa bezpieczeństwa energetycznego, Rozwój infrastruktury komunalnej, Poprawa dostępności do infrastruktury teleinformatycznej, Rozwój produkcji i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii*). Biorąc pod uwagę rolę jaką pełnią obszary o najwyższych walorach przyrodniczych, w załącznikach 1 i 2 przedstawiono potencjalne zagrożenia jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji planowanych inwestycji wskazanych liniowo lub punktowo w projekcie *Planu* i projekcie *Planu POM*. Uwzględniono te inwestycje, które przecinają lub bezpośrednio sąsiadują z konkretną formą ochrony przyrody. Ponadto, pomimo wskazywania rozwoju rolnictwa ukierunkowanego na ograniczanie presji na środowisko przyrodnicze, może nastąpić zwiększenie depozycji zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, w szczególności do gleb i wód, zwłaszcza w strefie intensywnego rozwoju działalności rolniczej. W związku z powyższym rozwój rolnictwa może niekorzystnie oddziaływać na różnorodność biologiczną, zdrowie ludzi, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz.

Niekorzystne oddziaływania skumulowane mogą wystąpić również w wyniku podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu. Rozwojowi turystyki towarzyszy zwiększenie ruchu turystycznego i penetracji miejsc atrakcyjnych turystycznie, które często też charakteryzują wysokie walory przyrodnicze.

Potencjalnie niekorzystny wpływ na krajobraz niosą za sobą wszelkie działania wprowadzające nowe elementy, zaburzające jego harmonię. Wszelkie inwestycje realizowane w przestrzeni będą bardziej widoczne na obszarach rolniczych oraz przyrodniczych, niż na obszarach zurbanizowanych. Nie oznacza to jednak, że nie będzie tam dochodziło do wprowadzania elementów wpływających na negatywną percepcję krajobrazu. Z pozycji projektu *Planu* niemożliwa jest ocena krajobrazowa poszczególnych inwestycji, jakie mogą być zrealizowane w ramach dosyć ogólnych zapisów kierunkowych. Negatywny wpływ może wystąpić, jeśli budowa czy rozbudowa inwestycji swoją skalą zmian wpłynie na krajobraz (wysokość, kubatura). Zaś pozytywny wpływ na przestrzeń będą mieć te inwestycje, które wpiszą się w lokalny krajobraz.

Niemniej należy stwierdzić, że projekt *Planu* kładzie duży nacisk na ochronę środowiska przyrodniczego, m.in. poprzez wskazanie trzech z ośmiu celów bezpośrednio odnoszących się do tego zagadnienia: *OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH, OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM*. Jednocześnie w projekcie *Planu* zakłada się, że poza wzrostem społeczno-gospodarczym regionu, poprawa środowiska przyrodniczego jest warunkiem niezbędnym do poprawy jakości życia mieszkańców.

Cel *OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH* poprzez kierunki: *Ochrona różnorodności biologicznej, Ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych oraz Zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego*

województwa wskazuje na konieczność zachowania różnorodności biologicznej, zarówno poprzez ochronę obszarów czy elementów najcenniejszych, jak i tych postrzeganych jako pospolite, towarzyszących działalności człowieka. Istotne znaczenie ma tu zapewnienie trwałości i ciągłości ekosystemów zarówno na obszarach zurbanizowanych, jak i wiejskich, czy zachowanie i wzbogacanie mozaikowego charakteru terenów rolniczych z płatami i wyspami leśnymi oraz użytkami zielonym, nie tylko poprzez obejmowanie ochroną prawną kolejnych obszarów, ale także za pomocą odpowiednich ustaleń w dokumentach planistycznych. Stąd tak ważną rolę pełni wskazanie systemu przyrodniczego województwa. Jego kształtowanie poprzez odpowiednie zapisy oraz uwzględnienie jego elementów (krajowych i regionalnych) w wyznaczaniu: stref różnej intensywności procesów osadniczych (*Kształtowanie przestrzeni osadniczej*) oraz stref zróżnicowanej intensywności działalności rolniczej (*Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej*), jako:

- strefy ograniczania intensywności procesów osadniczych – wymagają ochrony przed intensyfikacją procesów osadniczych oraz kształtowania przestrzeni inwestycyjnej uwzględniającej konieczność zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego.
- stref ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej – wymagają ograniczania niekorzystnych oddziaływań działalności rolniczej na środowisko dla zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego. Rolnictwo w tych strefach powinno mieć charakter ekologiczny, z odpowiednim ukierunkowaniem produkcji roślinnej i zwierzęcej wykorzystującej specyficzne, lokalne zasoby.

Ochrona poszczególnych elementów systemu przyrodniczego przed antropopresją i fragmentacją, poprzez podporządkowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego funkcji przyrodniczej dla obszarów węzłowych, a funkcji łącznikowej dla korytarzy ekologicznych, sprzyjać będą dobrej kondycji środowiska przyrodniczego regionu, zachowaniu walorów krajobrazowych, a przez to korzystnie wpłyną na jakość życia mieszkańców.

Szczególną uwagę poświęcono również zasobom środowiska, stanowiącym jednocześnie podstawę funkcjonowania gospodarki i warunkującym w znacznym stopniu dalszy rozwój regionu, jak również decydującym o jakości życia mieszkańców. Realizacja kierunku *Kształtowanie środowiska przyrodniczego i racjonalne gospodarowanie jego zasobami* przyczyni się do zwiększenia zasobów wód, zasobów lasów, a także ochrony powierzchni ziemi oraz złóż kopalin. Działania te ukierunkowano na zapewnienie ich prawidłowego funkcjonowania, przy jednoczesnym uwzględnieniu wzajemnych relacji, obowiązujących przepisów prawa, zagrożeń i wykorzystania gospodarczego oraz wpływu na obecne i przyszłe zagospodarowanie przestrzenne. Pomimo, że docelowo wszystkie zapisane w ramach tych kierunków działania, w perspektywie długoterminowej, mają wzmacniać funkcje środowiskotwórcze i ekologiczne lasów, wód oraz powierzchni ziemi, to ich realizacja w pojedynczych przypadkach może powodować wzajemne negatywne oddziaływania takie jak: budowa zbiorników retencyjnych, wyposażanie lasów w różnego rodzaju objekty i urządzenia wypoczynkowe.

Pozytywne, jak i negatywne oddziaływania wiążą się również z racjonalnym gospodarowaniem zasobami kopalin prowadzonym zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju w ramach kierunku *Ochrona złóż kopalin*. Pomimo, że projekt *Planu* dopuszcza wydobycie węgla brunatnego w powiatach: konińskim, tureckim i kolskim, gdzie eksploatacja jest już prowadzona i można spodziewać się pogłębienia negatywnych zjawisk z nią związanych, to w pozostałej części województwa wyklucza się tą możliwość. Jednocześnie z korzyścią dla środowiska zwraca się uwagę na konieczność gospodarczego wykorzystania kopalin przy zastosowaniu wszelkich środków ograniczających szkody w środowisku oraz przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopalin.

Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, realizowane w ramach celu **ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM**, wprowadza szereg działań mających za zadanie zapobieganie wystąpienia oddziaływań negatywnych lub minimalizowanie ich skutków na wody, powietrze, klimat akustyczny, a także tych związanych m.in. z możliwością wystąpienia poważnych awarii, czy zanieczyszczeniami rolniczymi. Podobnie jak w celu **KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI** większość działań długoterminowo ma charakter prośrodowiskowy. Jednak dla osiągnięcia pewnych korzystnych zjawisk będzie konieczne wprowadzenie

przedsięwzięć ingerujących w poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, zwłaszcza bioróżnorodność i powierzchnię ziemi, np. budowa sieci wodnokanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków, czy zbiorników retencyjnych.

Drugi z kierunków celu - *ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM* – czyli *Zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia* ma na względzie ochronę ludzi oraz dóbr materialnych poprzez zapewnienie niezawodnego funkcjonowania systemów obrony, komunikacji i infrastruktury, a także eliminacji lub ograniczania zagrożeń poszczególnych elementów wpływających na warunki życia ludzi i ich mienie, w tym zagrożeń wynikających z funkcjonowania środowiska przyrodniczego (powódź i osuwanie się mas ziemnych). W większości przypadków oddziaływanie poszczególnych działań będzie miało charakter obojętny lub pozytywny, poza działaniem dotyczącym ograniczania zagrożeń powodziowych, w tym realizacji budowli hydrotechnicznych. Budowa urządzeń hydrotechnicznych wykorzystywanych do ochrony przed powodzią i skutkami suszy, w szczególności zbiorników wodnych, w skali globalnej będzie miała pozytywne oddziaływanie na środowisko (w tym klimat), a przede wszystkim zdrowie i życie ludzi – pod warunkiem uwzględnienia lokalnych warunków przyrodniczych, odporności ekosystemów i siedlisk. Może jednak lokalnie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych oraz ekosystemy zależne od wód. W perspektywie długookresowej są to jednak przedsięwzięcia korzystne i konieczne dla rozwoju regionu, biorąc pod uwagę zagrożenia powodziowe i potrzebę przeciwdziałania jego skutkom.

Korzystny wpływ na środowisko przewiduje się w stosunku do działań związanych z ograniczaniem negatywnego wpływu na środowisko inwestycji drogowych i kolejowych, w zakresie śródlądowych dróg wodnych, inwestycji infrastrukturalnych, wydobywania złóż kopalin, w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa oraz infrastruktury społecznej (*Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*). Działania te w szczególności dotyczą minimalizowania negatywnych oddziaływań na środowisko inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Analizując poszczególne oceny oddziaływań ustaleń projektu *Planu* należy mieć na uwadze, że potencjalny niekorzystny wpływ danego działania, kierunku, czy celu w największym stopniu zależy od końcowego projektu konkretnych inwestycji. Istotne znaczenie będzie tu miało zastosowanie działań minimalizujących. Ponadto biorąc pod uwagę, że projekt *Planu* realizując zasadę zrównoważonego rozwoju, wprowadza wiele zapisów mających na celu zapobieganie fragmentacji środowiska przyrodniczego, poprawę jakości środowiska, w tym wód, powietrza, klimatu akustycznego, powierzchni ziemi i przeciwdziałanie jego zagrożeniom wynikającym m.in. z rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym rolniczego, jak również przeciwdziałanie i ograniczanie możliwości wystąpienia poważnej awarii, przewiduje się, że skumulowane oddziaływanie wszystkich ustaleń projektu *Planu* będzie korzystne. Pomimo, że na skutek realizacji zapisów projektu *Planu* mogą pojawić się w przestrzeni województwa konflikty na styku zagospodarowania przestrzennego i środowiska, to jednocześnie nastąpi ograniczenie lub wykluczenie już istniejących, jak i tych potencjalnych zagrożeń środowiska. Dotyczy to przede wszystkim tych części województwa, gdzie występuje największa kumulacja zagrożeń środowiskowych, przede wszystkim w następujących rejonach województwa:

- centralnym, gdzie występuje proces suburbanizacji w zasięgu oddziaływania Poznania, następuje z największą w województwie intensywnością,
- południowym, gdzie występuje proces suburbanizacji, na mniejszą skalę niż w przypadku Poznania, w zasięgu oddziaływania Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego,
- wschodnim, gdzie rozwinął się przemysł górniczo-wydobywczy,
- południowo-zachodnim z wysoko rozwiniętym intensywnym rolnictwem.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego ze względu na duży stopień ogólności, a także brak szczegółowych lokalizacji niektórych inwestycji, nie ma możliwości dokonania szczegółowej oceny zgodności z przepisami prawa poszczególnych form ochrony przyrody w prognozie oddziaływania na środowisko, a także wprowadzenia odpowiednich zapisów zapobiegających wszelkim konfliktom i ograniczającym negatywne skutki inwestycji w samym *Planie*. Ocena taka będzie możliwa na późniejszych

etapach planowania przestrzennego i postępowań administracyjnych w momencie podejmowania decyzji o realizacji, zakresie i lokalizacji inwestycji. Lokalizacja i przebieg tych inwestycji, będzie uwzględniał szereg uwarunkowań, jednak nie można wykluczyć całkowitego wpływu na środowisko. Działania minimalizujące oddziaływania inwestycji na środowisko wskazane w Planie oraz wskazane działania i rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą oddziaływań lub wpływu na środowisko pozwolą na realizację postawionych celów projektu *Planu* przy jak największym dążeniu do zrównoważonego rozwoju Wielkopolski.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego uwzględnia wszelkie przepisy obowiązującego prawa, w tym przepisów dotyczących ochrony przyrody. Dotyczy to w szczególności planów ochrony dla parków narodowych, rezerwatów przyrody oraz parków krajobrazowych, a także planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego. Realizacja wszelkich inwestycji proponowanych w *Planie* na późniejszych etapach planowania przestrzennego i postępowań administracyjnych w momencie podejmowania decyzji o realizacji, zakresie i lokalizacji inwestycji będzie uwzględniać ustanowione na obszarze województwa wielkopolskiego formy ochrony przyrody (w szczególności parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowisko dokumentacyjne, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wraz z obowiązującymi dla nich przepisami prawa). Ustalenia projektu *Planu* uwzględniają i są zgodne z przepisami dotyczącymi: zapewnienia ochrony gatunkom roślin, zwierząt i grzybów oraz ich habitatom, gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną, ochrony gatunkowej roślin, ochrony gatunkowej zwierząt a także ochrony gatunkowej grzybów.

Planowane inwestycje nie mogą naruszać zakazów i nakazów a także wskazań ochronnych obowiązujących na terenie, parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu jak i pozostałych form ochrony przyrody. Z uwagi na stopień ogólności opracowania i konieczność wykonania ocen oddziaływania na środowisko konkretnych inwestycji nie można mówić o naruszeniu zgodności ustaleń *Planu* z obowiązującymi przepisami prawnymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, w tym planami ochrony czy planami zadań ochronnych. Ocena taka będzie możliwa na późniejszych etapach planowania przestrzennego i postępowań administracyjnych w momencie podejmowania decyzji o realizacji, zakresie i lokalizacji inwestycji a także podejmowania działań minimalizujących oddziaływania inwestycji na środowisko oraz wskazanych działań i rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą oddziaływań lub wpływu na środowisko.

Oceniając powiązania celów polityki przestrzennej i zasad zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, zawartych w projekcie *Planu*, z obowiązującymi założeniami Ramowej Dyrektywy Wodnej należy uznać, że zapisy projektu *Planu zagospodarowania województwa wielkopolskiego* zasadniczo wpisują się w ustanowione na podstawie norm europejskich krajowe prawo i zasady postępowania (opierają się one na ogólnych zaleceniach wynikających m.in. z wymagań „Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Odry” z zawartych w nim działań których realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych jednolitych części wód (JCW)). Zostały one uwzględnione w *Planie zagospodarowania województwa wielkopolskiego* w taki sposób, który umożliwia spełnienie nadrzędnych celów środowiskowych dla części wód tj.: zapobiegania dalszemu pogarszaniu oraz ochrony i poprawy stanu ekosystemów wodnych, lądowych i terenów podmokłych, zrównoważonego korzystania z wód opartego na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych, dążenia do zwiększonej ochrony i poprawy środowiska wodnego, zapewnieniu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobiegania ich dalszemu zanieczyszczeniu, zmniejszeniu skutków powodzi i susz.

W projekcie *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego* wskazuje się jednak także inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które mogą spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu/potencjału wód. Wymienia się m.in. eksploatację węgla brunatnego ze złoża Ościstowo. Przedsięwzięcie spełnia wymogi dla odstępowania od założonych celów środowiskowych (art. 4 RDW), ponieważ stanowi nadrzędny interes społeczny – budowa kopalni zapewni ciągłość dostaw węgla do elektrowni ZE PAK S.A. oraz stanowi inwestycję niezbędną dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

W celu realizacji idei zrównoważonego rozwoju – przy jednoczesnym wzroście społeczno-gospodarczym – w projekcie **Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+** zostało wprowadzonych wiele rozwiązań mających na celu zapobieganie, minimalizowanie oraz kompensację przyrodniczą wynikającą z presji człowieka na środowisko. Rozwiązania te wynikają przede wszystkim z realizacji celów: *OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH, KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO*. Największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk mają zapisy dotyczące m.in.:

- zapewnienia trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa poprzez wskazanie obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych oraz zapewnienie ich prawidłowego funkcjonowania poprzez zachowanie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego, podporządkowanie zagospodarowania obszarów węzłowych funkcji przyrodniczej, ochronę, odtwarzanie i zachowanie ciągłości przestrzennej korytarzy ekologicznych (OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH);
- ochrony różnorodności biologicznej oraz ochrony obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych, która polegać będzie na zachowaniu w dobrej kondycji ekosystemów niezbędnych do życia organizmów występujących na terenie województwa. Dla zachowania bioróżnorodności niezmiernie ważne jest utrzymanie w dobrym stanie obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych, stąd istotnym zagadnieniem jest ich identyfikacja i objęcie ochroną (OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH);
- ochrony zasobów leśnych, wód powierzchniowych i podziemnych, powierzchni ziemi, zasobów leśnych i złóż kopalin. Działania te ukierunkowane zostaną na zapewnienie ich prawidłowego funkcjonowania przy jednoczesnym uwzględnieniu wzajemnych relacji, obowiązujących przepisów prawa, zagrożeń i wykorzystania gospodarczego oraz wpływu na obecne i przyszłe zagospodarowanie przestrzenne (KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO);
- kształtowania obszarów zielonych pierścieni wokół Poznania oraz Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego. Celem ich wyznaczenia jest przede wszystkim kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym m.in. zachowanie obszarów wolnych od zabudowy stanowiących naturalne, powiązane ze sobą struktury przyrodnicze (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.) oraz ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego, zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy, służących zapobieganiu rozlewaniu się i łączeniu obszarów zurbanizowanych oraz pełniących funkcje korytarzy ekologicznych czy ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne (KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEJ PRZESTRZENI OSADNICZEJ);
- ochrony środowiska kulturowego i walorów krajobrazu. Działania w tym zakresie wpływać będą na podniesienie jakości przestrzeni, a tym samym na poprawę warunków życia mieszkańców i wymierne korzyści społeczno-gospodarcze (OCHRONA POTENCJAŁU KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ROZWÓJ KONKURENCYJNYCH FORM TURYSTYKI I REKREACJI);
- kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w ramach działań ukierunkowanych na ochronę kluczowych potencjałów gwarantujących kontynuację i rozwój działalności rolniczej o zróżnicowanym charakterze oraz wykorzystaniu biomasy rolniczej jako odnawialnego źródła energii. Szczególne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania środowiska ma wskazanie stref ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej na obszarach o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego, gdzie charakter działalności rolniczej został podporządkowany funkcjom przyrodniczym (ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ROLNICTWA);
- poprawy bezpieczeństwa energetycznego, rozwoju infrastruktury komunalnej a także rozwoju produkcji i wykorzystania odnawialnych źródeł energii (ROZWÓJ EFEKTYWNEJ I INNOWACYJNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ);

- zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz przeciwdziałania zagrożeniom środowiska. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom stanowią jeden z podstawowych celów polityki przestrzennej województwa. Występowanie obiektów wojskowych i cywilnych, obszarów ograniczonego użytkowania i stref ograniczonego zainwestowania, obszarów powodziowych i osuwiskowych, a także negatywnych wpływów działalności rolniczej, stanowią istotną przesłankę dla podjęcia działań ukierunkowanych na eliminację potencjalnych konfliktów w przestrzeni. Ponadto, w celu zagwarantowania wysokiej jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców, konieczne jest skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom obniżającym jakość poszczególnych komponentów środowiska (ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM).

Biorąc pod uwagę, że **Poznański Obszar Metropolitalny** jest miejscem, gdzie zachodzą najbardziej intensywne procesy przestrzenne w województwie, a przez to również dochodzi do koncentracji konfliktów środowiskowych wynikających przede wszystkim z silnej presji urbanizacyjnej zwłaszcza na podmiejskie obszary rolnicze, największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk mają zapisy dotyczące m.in.:

- kształtowania systemu przyrodniczego poprzez wskazanie obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych do rangi lokalnej (do rangi lokalnej) oraz zapewnienie ich prawidłowego funkcjonowania poprzez zachowanie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego, zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną, podporządkowanie zagospodarowania obszarów węzłowych funkcji przyrodniczej, ochronę, odtwarzanie i zachowanie ciągłości przestrzennej korytarzy ekologicznych, ochronę obszarów wspomagających i zasilających system przyrodniczy (KSZTAŁTOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU);
- ochrony wód m.in. poprzez ochronę istniejących ujęć wody oraz obszarów perspektywy zasobowej, ekosystemów wodnych, czy wspieranie zrównoważonego korzystania z zasobów wody (ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO);
- racjonalnego gospodarowania przestrzenią m.in. poprzez strefowanie rozwoju struktur osadniczych (z uwzględnieniem strefy zielonego pierścienia), kształtowanie zielonego pierścienia, kształtowanie zwartości struktur osadniczych, uwzględnienie walorów kulturowych, krajobrazowych, turystycznych i rekreacyjnych w kształtowaniu struktur osadniczych wskazanie obszarów predyspozycji i ograniczeń dla rozwoju struktur osadniczych oraz obszarów wyłączonych z rozwoju struktur osadniczych (ROZWÓJ EFEKTYWNYCH STRUKTUR OSADNICZYCH, KSZTAŁTOWANIE ZIELONEGO PIERŚCIENIA METROPOLII).

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest kolejnym w Wielkopolsce miejscem, gdzie mają miejsce zaawansowane procesy urbanizacyjne w gminach sąsiadujących z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim. W związku z powyższym występuje tu też znaczna presja antropogeniczna na poszczególne elementy środowiska, a tym samym dochodzi do koncentracji konfliktów na styku zagospodarowania przestrzennego a środowiska przyrodniczego. Największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej mają zapisy dotyczące m.in.:

- kształtowania efektywnej struktury sieci osadniczej m.in. poprzez zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy oraz ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych regulowania procesów urbanizacyjnych i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom suburbanizacji oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Istotną rolę dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej będzie miało kształtowanie zielonego pierścienia (KSZTAŁTOWANIE EFEKTYWNEJ STRUKTURY SIECI OSADNICZEJ);
- ochrony środowiska przed negatywnymi oddziaływaniami dotyczącymi ochrony przed powodzią i minimalizowania jej skutków oraz poprawy jakości powietrza atmosferycznego a także poprawy jakości klimatu akustycznego (PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA);

- zachowania dziedzictwa kulturowego m.in. poprzez podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych zabytków, poszerzanie rejestru zabytków, określanie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych, a także wyznaczania i określenia zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu (OCHRONA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTUROWEGO).

Obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych są miejscem koncentracji procesów społeczno-gospodarczych, gdzie zauważalna jest – choć nie tak silna jak w obszarze metropolitalnym, czy aglomeracji kalisko-ostrowskiej – presja antropogeniczna na poszczególne elementy środowiska, przez co dochodzi do koncentracji konfliktów na styku zagospodarowania przestrzennego i środowiska przyrodniczego. Miasta subregionalne: Gniezno, Konin, Leszno i Piła skupiają szereg instytucji administracji, usług czy edukacji, a wraz z powiązanymi funkcjonalnie i przestrzennie gminami wyróżniają się potencjałem społecznym i gospodarczym stanowiąc bieguny wzrostu w: północno-wschodniej, wschodniej południowo-zachodniej i północnej części województwa. Największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk na obszarach funkcjonalnych ośrodków subregionalnych mają zapisy dotyczące m.in.:

- dążenia do ładu przestrzennego m.in. poprzez przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom suburbanizacji, ochronę przestrzeni rolniczej i leśnej, a także rewitalizację obszarów zdegradowanych. W obszarze funkcjonalnym Leszna szczególnie istotne znaczenie mają zapisy dotyczące regulowania procesów urbanizacyjnych, z kolei w obszarze funkcjonalnym Konina – rekultywacji obszarów zdegradowanych (KSZTAŁTOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO);
- ochrony środowiska przed negatywnymi oddziaływaniami dotyczącymi m.in.: poprawy jakości powietrza atmosferycznego, i klimatu akustycznego, bezpieczeństwa powodziowego, ochrony i poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także zapobieganie degradacji powierzchni ziemi. W obszarze funkcjonalnym Konina wskazano ponadto zapisy dotyczące także rekultywacji terenów po eksploatacji złóż węgla brunatnego (PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA);
- zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego m.in. poprzez podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych zabytków, poszerzanie rejestru zabytków, wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu (OCHRONA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTUROWEGO).

Celem rozwoju przestrzennego **Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego** jest wielofunkcyjny rozwój z wykorzystaniem wewnętrznych potencjałów w kierunku wzmocnienia rozwoju społeczno-gospodarczego oraz kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej służące podnoszeniu jakości życia mieszkańców i osiągnięciu wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru. Największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk na tym obszarze funkcjonalnym mają zapisy dotyczące m.in.:

- dążenia do ładu przestrzennego m.in. poprzez regulowanie procesów osiedleńczych i przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, zachowanie tradycyjnego krajobrazu jednostek osadniczych oraz krajobrazu wiejskiego, a także rewitalizację i rekultywację obszarów zdegradowanych (POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI OSADNICZEJ MIAST I WSI);
- ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej m.in. poprzez zachowanie i ochronę najlepszych jakościowo gleb, ochronę łąk i pastwisk, a także poprzez poprawę bilansu wodnego i jakości wód (OCHRONA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ);
- zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego m.in. poprzez zachowanie i efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego oraz zachowanie tradycyjnego krajobrazu jednostek

osadniczych oraz krajobrazu wiejskiego (POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI OSADNICZEJ MIAST I WSI, OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO).

Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny to wyróżniający się w województwie rejon o wysokim udziale obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali województwa udziale użytków rolnych. Obszar ten, przy jednoczesnej koncentracji terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru stanowi istotne ograniczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju. Największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk na tym obszarze funkcjonalnym mają zapisy dotyczące m.in.:

- ochrony przyrody, kultury i krajobrazu m.in. poprzez ochronę obszarów o funkcjach środowiskotwórczych pełniących strategiczną rolę dla równowagi środowiska przyrodniczego w skali kraju: Puszczy Noteckiej, Puszczy nad Gwdą, Puszczy nad Drawą oraz Doliny Noteci oraz poprzez ochronę i kształtowanie otwartego krajobrazu Doliny Noteci wraz z elementami osadnictwa ołęderskiego i fryderycjańskiego (OCHRONA OBSZARÓW O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH, KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH);
- ograniczenia negatywnego oddziaływania gospodarki obszaru m.in. poprzez efektywne wykorzystanie przestrzeni w tym wspieranie działań zmierzających do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych terenów ze szczególnym uwzględnieniem założeń koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności, wspierania nowoczesnych i konkurencyjnych działalności gospodarczych oraz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, a także zrównoważone gospodarowanie zasobami leśnymi, wspieranie nowoczesnego rolnictwa w tym ekologicznego, dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych (STYMULOWANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO Z WYKORZYSTANIEM KONCEPCJI „ZIELONEGO WZROSTU”).

Najważniejszym celem rozwoju przestrzennego **Południowo-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego** jest ochrona wyjątkowych cech środowiska, które przyczyniły się do wykształcenia gleb o wysokiej przydatności dla rolnictwa. Jest to warunek konieczny dla utrzymania specyfiki obszaru intensywnego rolnictwa i pogłębienia jego dalszej specjalizacji. Ze względu na specyfikę regionu i znaczenie rolnictwa dla Wielkopolski, a także jego wielkoobszarowy charakter większość wskazanych zasad zagospodarowania przestrzennego i dalszych działań, w ujęciu globalnym i długoterminowym, związanych z przestrzenią rolniczą ma istotne znaczenie dla dalszego funkcjonowania środowiska. Niemniej jednak część wskazanych działań wiąże się ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, zwłaszcza lokalnie, niekorzystne oddziaływania. Największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk na tym obszarze funkcjonalnym mają zapisy dotyczące m.in.:

- ochrony gleb dla produkcji rolniczej m.in. poprzez zachowanie najlepszych jakościowo gleb, ochronę łąk i pastwisk a także zachowanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego (OCHRONA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ);
- poprawy jakości wód i zwiększania ich zasobów m.in. poprzez ochronę wód powierzchniowych i podziemnych przed zmianą stosunków wodnych w tym eliminowanie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji rolniczej oraz poprawę bilansu wodnego poprzez zwiększanie retencji i ochrona gleb przed erozją wodną, wietrzną, degradacją chemiczną, degradacją biologiczną i fizyczną (POPRAWA JAKOŚCI I ZASOBÓW WÓD).

Kluczowym celem polityki przestrzennej we **Wschodnim Obszarze Funkcjonalnym** będzie stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparcia go na innych nośnikach energii, zarówno istniejących w regionie, jak i zewnętrznych. Ważne też będzie przedstawienie gospodarki obszaru opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne profile działalności. Szczególnych szans należy upatrywać w rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE), a zwłaszcza energetyki wiatrowej, słonecznej i termalnej. Z jednej strony działania te będą wpływały korzystnie ze względu na zatrzymanie negatywnych oddziaływań wynikających z eksploatacji węgla brunatnego, aktywizowanie rynku pracy, utrzymanie lub wzrost poziomu życia mieszkańców, z drugiej zaś mogą pojawić się nowe niekorzystne zmiany w środowisku, m.in. w postaci nowych barier antropogenicznych, czy fragmentacji środowiska. Monofunkcyjny charakter gospodarki obszaru, wobec perspektywy wyczerpywania się złóż węgla brunatnego, spowodował potrzebę interwencji i określenia polityki rozwoju. Największe znaczenie dla minimalizowania, ograniczania oraz kompensacji przyrodniczej niekorzystnych zjawisk na tym obszarze funkcjonalnym mają zapisy dotyczące m.in.:

- ochrony środowiska m.in. poprzez ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, poprawę bezpieczeństwa powodziowego oraz ograniczanie negatywnego oddziaływania przemysłu (KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO);
- rekultywacji terenów po eksploatacji złóż węgla brunatnego m.in. poprzez określenie obszarów wymagających rekultywacji i rewitalizacji, rewitalizacja i rekultywacja przemysłowych terenów zdegradowanych a także odtwarzanie sieci hydrograficznej obszaru (KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO).

Zgodnie z art. 39 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa* określa się w szczególności rozmieszczenie **inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym**, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Na podstawie informacji uzyskanych od urzędów oraz instytucji państwowych i samorządowych, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określa rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wynikających z dokumentów przyjętych przez właściwe organy, przedstawione w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Dla wskazanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w dokumencie określono ich lokalizację poprzez wskazanie nazwy gminy, a w przypadku inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, ze względu na brak ustalonych ostatecznych przebiegów, wskazano obszar województwa wielkopolskiego. Precyzyjne wyznaczenie terenów lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym nastąpi w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych ustaw.

Dopuszcza się zmianę lokalizacji lub przebiegu poszczególnych planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także realizację innych, niewymienionych przedsięwzięć służących ich realizacji, w porozumieniu z właściwymi instytucjami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację poszczególnych inwestycji, przy zachowaniu działań eliminujących, ograniczających lub kompensujących ewentualne negatywne oddziaływania i skutki planowanych przedsięwzięć oraz łagodzących kolizje z obecnym lub przyszłym sposobem zagospodarowania i użytkowania terenów. Przyjmuje się, że dla istniejących inwestycji służących realizacji zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym należy uwzględnić ewentualną potrzebę poprawy warunków przestrzennych dla ich funkcjonowania, przebudowy i rozbudowy.

Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wymaga działań i zastosowania rozwiązań technicznych prowadzących do minimalizowania lub ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko. Inwestycje te jako przedsięwzięcia o znaczeniu ponadlokalnym mają na celu prowadzą nie tylko do rozwoju regionu, ale również całego kraju. Lokalizacja i przebieg tych inwestycji będzie uwzględniał szereg uwarunkowań, jednak nie można wykluczyć całkowitego wpływu na środowisko. Istotne jest wskazanie takich rozwiązań, które pozwolą w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania realizację inwestycji i tym samym

osiągnięcie zamierzonych korzyści ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa publicznego i obronności, poprawy warunków transportu i komunikacji, zwiększenia efektywności systemów infrastruktury technicznej, poprawy jakości życia mieszkańców. Realizowana inwestycja, a w szczególności inwestycje liniowe, takie jak drogi czy inwestycje infrastrukturalne, mogą potencjalnie wpływać na środowisko poprzez oddziaływanie na: przyrodę (formy ochrony przyrody oraz obszary cenne zaliczone do systemu przyrodniczego województwa), ale także na powierzchnię ziemi, wody powierzchniowe i podziemne, jakość powietrza atmosferycznego, gleby, klimat akustyczny, środowisko kulturowe i krajobraz. Działania minimalizujące oddziaływania inwestycji na środowisko wskazane w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego* mają nie tylko sprzyjać ochronie środowiska, ale również wpisują się w działania mające na celu spójny inteligentny oraz innowacyjny rozwój regionu.

Realizacja zamierzeń strategicznych oraz inwestycyjnych powoduje różnego rodzaju oddziaływania na środowisko. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza oddziaływań o charakterze negatywnym dla środowiska to istotny element procesu planowania, także w skali regionalnej do której odnosi się projekt *Planu*. Wskazane powyżej działania i rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą oddziaływań lub wpływu na środowisko pozwolą na realizację postawionych celów projektu *Planu* przy jak największym dążeniu do zrównoważonego rozwoju Wielkopolski.

4. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW - SPOSÓB WZIĘCIA POD UWAGĘ I ZAKRES UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020+ WRAZ Z PROJEKTEM PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA - POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO ORAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zaopiniował negatywnie projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* którego integralną część stanowi projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania - Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego* oraz wniósł 21 uwag do prognozy oddziaływania na środowisko, o następującej treści:

- **uwaga nr 1:** W prognozie w ocenie oddziaływania na „Formy ochrony przyrody, w tym Natura 2000, różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta” nie przeanalizowano oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz zgodności ustaleń projektu Planu z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Na terenie województwa wielkopolskiego znajduje się 79 obszarów Natura 2000, w tym 19 obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz 4 specjalne obszary ochrony siedlisk oraz 56 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Dla 39 obszarów obowiązują plany zadań ochronnych. W projekcie Planu w rozdziale VI zatytułowanym „Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym” w tabeli 8 zatytułowanej „Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym - wydobywanie złóż kopalin” wymieniono min. eksploatację węgla brunatnego ze złoża Ościstowo. Przed tutejszym organem toczyło się postępowanie w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących z Odkrywki Ościstowo”, znak W00-II.4235.9.2015.WM. W toku ww. postępowania, na podstawie zgromadzonej dokumentacji stwierdzono, że lej depresji odkrywki Ościstowo w połączeniu z lejem odkrywki Józwin IIB oddziaływać będzie na Jezioro Wilczyńskie poprzez obniżenie lustra wody. Proces ten spowoduje drastyczne zmniejszenie jego powierzchni oraz warunków w nim panujących. Spadek poziomu wody z wysokim prawdopodobieństwem spowoduje także odstonięcie osadów dennych zbiornika i w konsekwencji zmineralizowanie związków biogenych w nich zawartych i ich większą biodostępność. W przypadku okresowego wzrostu poziomu wody lub nawalnych deszczy doprowadzi to do znaczącego wzrostu trofii w jeziorze. Wzrost trofii i zanik niektórych gatunków ramienic może spowodować znaczny wzrost ilości

fitoplanktonu, doprowadzając do zmniejszenia przezroczystości wody i redukując tym samym zasięg strefy świetlnej oraz maksymalną głębokość występowania łąk ramienicowych. W związku z powyższym w ww. postępowaniu oceniono, że opisane zmiany w znacznym stopniu pogorszą stan ochrony analizowanego Jeziora będącego siedliskiem 3140, które jest przedmiotem ochrony obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026, co wyczerpuje znamiona znacząco negatywnego wpływu, zdefiniowane w art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.), jako pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Biorąc powyższe pod uwagę, odmówiono określenia środowiskowych uwarunkowań dla ww. przedsięwzięcia. W prognozie w załączniku 1 zatytułowanym „Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody (FOP) w wyniku realizacji planowanych inwestycji liniowych wskazanych w projekcie Planu i w projekcie Planu POM” oraz w załączniku 2 zatytułowanym „Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody w wyniku realizacji planowanych inwestycji przedstawione punktowo w projekcie Planu i w projekcie Planu POM” wymieniono inwestycje dotyczące budowy linii energetycznych, gazociągów, dróg oraz zbiorników retencyjnych. Nie uwzględniono m.in. planowanej eksploatacji węgla brunatnego. Informuję, że zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy o oś projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, nie może zostać przyjęty, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Biorąc powyższe pod uwagę, proszę w prognozie przeanalizować ustalenia projektu Planu pod kątem zgodności z przepisami obowiązującymi dla obszarów Natura 2000. Ponadto proszę uzupełnić prognozę o analizę i ocenę oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz o analizę i ocenę zgodności z ustaleniami planów zadań ochronnych.

- **uwaga nr 2:** W prognozie w ocenie oddziaływania na „Formy ochrony przyrody, w tym Natura 2000, różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta” nie przeanalizowano oddziaływania na cele ochrony rezerwatów przyrody oraz zgodności ustaleń projektu Planu z planami ochrony dla rezerwatów przyrody. Na terenie województwa wielkopolskiego znajduje się 98 rezerwatów przyrody, z czego dla 56 ustanowiono plany ochrony. W prognozie w załączniku 1 zatytułowanym „Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody (FOP) w wyniku realizacji planowanych inwestycji liniowych wskazanych w projekcie Planu i w projekcie Planu POM” oraz w załączniku 2 zatytułowanym „Potencjalne zagrożenia form ochrony przyrody w wyniku realizacji planowanych inwestycji przedstawione punktowo w projekcie Planu i w projekcie Planu POM” wymieniono planowane inwestycje znajdujące się na formach ochrony przyrody oraz w ich otulinach wraz z podaniem przybliżonej długości planowanej inwestycji w formie ochrony przyrody. Wśród ww. inwestycji na terenie rezerwatów przyrody wskazano jedynie linię elektroenergetyczną 400 kV, która będzie przebiegać przez rezerwat przyrody „Uroczysko Jary” oraz jego otulinę. Jednocześnie z analizy przesłanej do zaopiniowania dokumentacji wynika, że planowane inwestycje mogą również ingerować w tereny następujących rezerwatów przyrody: „Meteoryt Morasko” (planowany Zewnętrzny Pierścień Drogowy Bliskiego Zasięgu) i „Miejski Bór” (planowana obwodnica Krotoszyna). Z powyższego wynika, że planowane inwestycje mogą naruszać zakazy obowiązujące na terenie ww. rezerwatów przyrody. Ponadto, planowany Zewnętrzny Pierścień Drogowy Bliskiego Zasięgu jest sprzeczny z ustaleniami planu ochrony rezerwatu przyrody „Meteoryt Morasko”. Dla rezerwatu przyrody „Meteoryt Morasko” obowiązuje plan ochrony ustanowiony rozporządzeniem Nr 3/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 10 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Meteoryt Morasko” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2007 r. Nr 4, poz. 61). W § 7 ww. rozporządzenia wprowadzono następujące ustalenia m.in. do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych: nie zmieniać kategorii użytkowania gruntu z wyjątkiem zmiany na las, nie wprowadzać zabudowy oraz obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, gospodarkę rolną i leśną prowadzić w sposób nie zagrażający istnieniu rezerwatu. Ponadto, część planowanych w projekcie Planu inwestycji może negatywnie oddziaływać na cele ochrony rezerwatów przyrody np. „Wydymacz” (planowana droga ekspresowa w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu przyrody), „Wełna” (planowana w sąsiedztwie droga ekspresowa), „Torfowisko Kaczory” (planowana w sąsiedztwie droga ekspresowa), „Kuźnik” (planowana w sąsiedztwie droga ekspresowa), „Nietoperze w Starym Browarze” (planowana w sąsiedztwie droga ekspresowa), „Kozie Brody” (planowana w sąsiedztwie droga

ekspresowa). Dla rezerwatów: „Wydymacz”, „Torfowisko Kaczory”, „Kozie Brody” i „Kuźnik” obowiązują plany ochrony. W rozporządzeniu Nr 223/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kozie Brody” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2006 r. Nr 215, poz. 5426) w § 8 wprowadzono następujące ustalenia m.in. do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego: wyłączenie obszaru doliny rzeki Młynówki na działkach 2828, 2827 i 2826 spod zabudowy, nie podejmowanie działań związanych z regulacją stosunków wodnych w pasie 300 m od granicy rezerwatu, wyeliminowanie eksploatacji torfu w otoczeniu rezerwatu, minimum w strefie 2 km od granicy rezerwatu. W rozporządzeniu Nr 27/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 5 listopada 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Kaczory” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2007 r. Nr 172, poz. 3747) w § 7 wprowadzono następujące ustalenia m.in. do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego: utrzymać istniejącą strukturę użytkowania gruntów przyległych do rezerwatu, nie lokalizować na przyległych do rezerwatu gruntach inwestycji mogących naruszyć układ hydrologiczny rezerwatu, podjąć działania zmierzające do zmiany przebiegu linii energetycznej biegnącej przez rezerwat tak, by omijała obszar podlegający ochronie. W rozporządzeniu Nr 211/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wydymacz” wprowadzono następujące ustalenia m.in. do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego: w ramach kształtowania gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rezerwatu należy sukcesywnie likwidować wszelkie zrzuty zanieczyszczeń do kanału zasilającego staw „Wydymacz” i innych cieków przepływających przez rezerwat, nie lokalizować żadnych obiektów, np. gastronomicznych, przy trasie Ostrów Wielkopolski - Bytom na wysokości rezerwatu, nie utwardzać w sposób trwały (np. asfalt, beton, pozbruk) drogi z Antonina do wsi Kocięba biegnącej po południowej granicy rezerwatu. Biorąc powyższe pod uwagę, proszę w prognozie przeanalizować ustalenia projektu Planu pod kątem zgodności z przepisami obowiązującymi dla rezerwatów przyrody. Prognozę proszę uzupełnić o analizę i ocenę oddziaływania na cele ochrony rezerwatów przyrody oraz o analizę i ocenę zgodności z ustaleniami obowiązującymi dla rezerwatów przyrody planów ochrony.

- **uwaga nr 3:** W projekcie Planu na załączniku graficznym „Infrastruktura techniczna” zaznaczono przebieg planowanego pasa łączności radiowo-telewizyjnej. Informuję, że w miejscu przebiegu planowego pasa łączności radiowo-telewizyjnej znajduje się rezerwat przyrody „Dębina”. Dla rezerwatu przyrody „Dębina” obowiązuje plan ochrony ustanowiony zarządzeniem Nr 4/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dębina” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2009 r. Nr 100, poz. 1522). W § 6 ww. zarządzenia wprowadzono następujące ustaleniami m.in. do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych: niewykonywanie w odległości 500 m od granic rezerwatu żadnych prac, które mogłyby prowadzić do pogorszenia stosunków wodnych w rezerwacie, zachowanie w otoczeniu 300 m od granic rezerwatu dotychczasowej kategorii użytkowania gruntów, nieprowadzenie przez obszar rezerwatu liniowych elementów infrastruktury technicznej, nieutwardzanie drogi gruntowej przechodzącej przez rezerwat. W związku z powyższym, proszę rozważyć, czy w związku z planowanym pasem łączności radiowo-telewizyjnej wykonywana będzie infrastruktura ingerująca w powierzchnię ziemi (np. okablowanie, światłowód) i ocenić pod kątem zgodności z zapisami planu ochrony tego rezerwatu.
- **uwaga nr 4:** W prognozie w ocenie oddziaływania na „Formy ochrony przyrody, w tym Natura 2000, różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta” nie przeanalizowano oddziaływania na cele ochrony parków krajobrazowych oraz zgodności ustaleń projektu Planu z zakazami obowiązującymi na terenie części parków. Nie przeanalizowano i nie oceniono również zgodności z ustaleniami planów ochrony dla parków krajobrazowych. Na terenie województwa wielkopolskiego znajduje się 13 parków krajobrazowych, z czego dla 3 ustanowiono plany ochrony. Z analizy przesłanej dokumentacji wynika, że planowany przebieg Zewnętrzny Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu oraz Zewnętrzny Pierścienia Drogowego Dalekiego Zasięgu będą sprzeczne z ustaleniami planu ochrony Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka oraz planu ochrony Parku Krajobrazowego Promno. Rozporządzeniem Nr 4/05 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie planu ochrony Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2005 r. Nr 49, poz. 1527) ustanowiono plan ochrony dla Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka. W ww.

rozporządzeniu wyznaczono strefy ochrony. Analizując zapisy planu ochrony dla przedmiotowego parku stwierdzono, że przedmiotowy projekt Planu wskazuje planowany przebieg Zewnętrzny Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu. Z analizy załącznika graficznego do planu ochrony oraz załącznika graficznego do projektu Planu zatytułowanego „Komunikacja”, a także załącznika graficznego do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania zatytułowanego „Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego” wynika, że planowana droga przebiegać będzie przez strefy oznaczone w planie ochrony symbolami: E, B2, F2 i G. W § 7 rozporządzenia w sprawie planu ochrony wprowadzono ustalenia m.in. do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. W strefie E planowany przebieg Zewnętrzny Pierścienia Drogowego Bliskiego Zasięgu wyznaczono na terenie rowerowego szlaku turystycznego dzielącego tereny leśne Parku i na terenie istniejącej drogi. W związku z tym, w opinii tutejszego organu dopuszczenie lokalizacji tej drogi na terenie Parku, naruszy ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wprowadzone przez plan ochrony dla tego Parku, tj. ustalenie dotyczące nielocalizowania w pasie 10 m od granicy lasu żadnych obiektów budowlanych, infrastruktury technicznej i ogrodzeń, na nowych terenach wyznaczonych pod zabudowę i pozostawienie tego pasa nieużytkowanego. Ze względu na skalę planowanej inwestycji drogowej istnieje prawdopodobieństwo zmiany przeznaczenia terenu podstrefy B2 oraz zmiany przeznaczenia terenu podstrefy F2, co spowodowałoby również naruszenie ww. ustalenia z planu ochrony dla tych stref. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzono, że zapisy przedmiotowego projektu Planu naruszają zapisy planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka. Rozporządzeniem Nr 4/9 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 3 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Promno (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2009 r. Nr 130, poz. 2138) ustanowiono plan ochrony dla Parku Krajobrazowego Promno. W ww. rozporządzeniu wyznaczono strefy funkcjonalno-przestrzenne, dla których wskazano ustalenia do m.in. planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Analizując zapisy planu ochrony dla przedmiotowego parku stwierdzono, że przedmiotowy projekt Planu wskazuje planowany przebieg Zewnętrzny Pierścienia Drogowego Dalekiego Zasięgu. Z analizy załącznika graficznego do planu ochrony oraz załącznika graficznego do projektu Planu zatytułowanego „Komunikacja”, a także załącznika graficznego do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania zatytułowanego „Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego” wynika, że planowana droga przebiegać będzie przez wyznaczoną w planie ochrony strefę D09. Dla tej strefy w planie ochrony wskazano nie zwiększać szerokości pasa drogowego. Ze względu na skalę planowanej inwestycji drogowej (droga klasy głównej) istnieje prawdopodobieństwo zwiększenia szerokości pasa drogowego, a zatem naruszenia ustaleń planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Promno. Biorąc powyższe pod uwagę, proszę ponownie przeanalizować ustalenia projektu Planu pod kątem zgodności z przepisami obowiązującymi dla parków krajobrazowych. Prognozę proszę również uzupełnić o analizę i ocenę oddziaływania na cele ochrony parków krajobrazowych oraz o analizę i ocenę zgodności z zakazami obowiązującymi na terenie części parków, a także ustaleniami obowiązującymi dla parków krajobrazowych planów ochrony.

- **uwaga nr 5:** W prognozie w ocenie oddziaływania na „Formy ochrony przyrody, w tym Natura 2000, różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta” nie przeanalizowano oddziaływania na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu oraz zgodności ustaleń projektu Planu z zakazami obowiązującymi na terenie części obszarów chronionego krajobrazu. Na terenie województwa wielkopolskiego znajdują się 34 obszary chronionego krajobrazu. W projekcie Planu oraz w prognozie wymieniono 33 obszary chronionego krajobrazu. Nie wymieniono obszaru chronionego krajobrazu Doliny rzeki Wirynki. W związku z powyższym, proszę uzupełnić projekt Planu i prognozę o powyższą informację. Prognozę proszę również uzupełnić o analizę i ocenę oddziaływania na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu oraz o analizę i ocenę zgodności z zakazami obowiązującymi dla części obszarów chronionego krajobrazu.
- **uwaga nr 6:** W projekcie Planu wymieniono planowane do realizacji obwodnice miejscowości. Ich przebieg nie został wskazany na załącznikach graficznych do projektu Planu. Ze względu na to nie można zweryfikować zgodności z przepisami obowiązującymi dla poszczególnych obszarów chronionych. Biorąc powyższe pod uwagę, proszę ponownie przeanalizować ustalenia projektu Planu pod kątem zgodności ww. ustaleń z przepisami obowiązującymi dla rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu oraz obszarów Natura 2000. Prognozę proszę również uzupełnić o analizę i ocenę oddziaływania na ww. cele ochrony

rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu oraz na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, a także przeanalizować i ocenić zgodność z zakazami obowiązującymi dla części parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, a także z ustaleniami obowiązujących dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych planów ochrony.

- **uwaga nr 7:** W rozdziale VII projektu Planu zatytułowanym „Załączniki”, w podrozdziale „Środowisko przyrodnicze” podano nieaktualne dane dotyczące obszarów chronionych na terenie województwa wielkopolskiego. Aktualne dane zawarte są w rejestrach obszarów chronionych dostępnych na stronie www.bip.poznan.rdos.gov.pl. Proszę zatem zweryfikować informacje zawarte w projekcie Planu.
- **uwaga nr 8:** W rozdziale 3 na str. 5 prognozy napisano: „Dla inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym - biorąc pod uwagę, że ustalone zostały w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, a projekt Planu wypełniając obowiązek ustawowy jedynie uwzględnia ich rozmieszczenie, nie wskazując przy tym żadnych działań, kierunków ani celów - nie wykonano oddzielnych ocen. Należy przy tym zaznaczyć, że wszystkie inwestycje celu publicznego wpisują się w ustalenia projektu Planu i w ramach oceny poszczególnych jego działań zostały one uwzględnione. Ponadto dla większości inwestycji celu publicznego potencjalne oddziaływanie określone zostały w prognozach do dokumentów ustanawiających te inwestycje oraz dla samych inwestycji. Ponadto, biorąc pod uwagę, że w projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określono jedynie granice pozostałych obszarów interwencji, dla których przypisano działania wskazane w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020., przyjęto, że potencjalne oddziaływanie na środowisko pozostałych obszarów interwencji określone zostały w Prognozie oddziaływania na środowisko Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”. Informuję, że zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy o oś prognoza określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Ponadto, zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o oś informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, w tym dotyczące przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. Jednocześnie zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o oś w prognozie oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 51 ust. 1, uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania. W przypadku braku informacji dotyczących szczegółowych rozwiązań technicznych poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych wyznaczonych do realizacji w projekcie Planu ocena oddziaływania na środowisko powinna mieć charakter hipotetyczny, wskazywać możliwe do wystąpienia oddziaływania, uwzględniając różne warianty realizacji przedsięwzięcia, przede wszystkim najbardziej niekorzystne dla środowiska. Pomocne w takiej sytuacji może być korzystanie z informacji dotyczących inwestycji o podobnym charakterze i skali. Biorąc powyższe pod uwagę proszę zweryfikować i uzupełnić informacje zawarte w prognozie, w szczególności poprzez uwzględnienie informacji dotyczących potencjalnego oddziaływania inwestycji celu publicznego oraz „pozostałych obszarów interwencji” ujętych w projekcie Planu. Mając na uwadze, że część przedsięwzięć była już poddana procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko celowym wydaje się uwzględnienie informacji z tego etapu, w szczególności dotyczących przewidywanych znaczących oddziaływań, a także rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji przedsięwzięcia. Przy czym informuję, że przeniesienie oceny oddziaływania zaplanowanych w projekcie Planu przedsięwzięć np. na etap decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może skutkować niemożliwością ich realizacji w częściowym lub pełnym zakresie w przypadku stwierdzenia możliwości znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

- **uwaga nr 9:** Z zapisów w rozdziale IV.7 na str. 112 projektu Planu wynika, iż w zakresie poprawy bezpieczeństwa energetycznego przewiduje się rozwój systemu elektroenergetycznego poprzez m.in. „dywersyfikację struktury wytwarzania energii elektrycznej, w tym: (...) nowych elektrowni, w tym potencjalnie elektrowni jądrowej, z wykorzystaniem istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej”. Jednocześnie w rozdziale VII na str. 202 prognozy zatytułowanym „Transgraniczne oddziaływanie na środowisko” nie odniesiono się do potencjalnej budowy elektrowni jądrowej. Jako uzasadnienie braku możliwości transgranicznego oddziaływania napisano: „Ponieważ województwo wielkopolskie nie jest położone w obszarze przygranicznym, nie występuje transgraniczne oddziaływanie (...) w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2016, poz. 353 ze zmianami)”. Natomiast rodzaj/zasięg występującego oddziaływania na środowisko zależy od rodzaju inwestycji oraz jej lokalizacji. Ponieważ w projekcie Planu jest mowa o potencjalnej budowie elektrowni jądrowej proszę w prognozie ponownie przeanalizować możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko w szczególności w przypadku wystąpienia awarii. Określając w prognozie wpływ potencjalnej budowy elektrowni jądrowej na ludzi napisano jedynie, iż „może obniżyć komfort życia mieszkańców, poprzez poczucie zagrożenia możliwością wystąpienia poważnej awarii jądrowej”. Ocena potencjalnego negatywnego oddziaływania elektrowni jądrowej na środowisko, w szczególności na ludzi, przedstawiona w prognozie jest niewystarczająca, gdyż zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o oś informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny.
- **uwaga nr 10:** W prognozie proszę określić, przeanalizować i ocenić przewidywane znaczące oddziaływania realizacji ustaleń projektu Planu na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych. W prognozie proszę wskazać (wraz z uzasadnieniem), czy realizacja ustaleń projektu Planu może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967).
- **uwaga nr 11:** W rozdziale V.3.3 na str. 155 projektu Planu w odniesieniu do Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego napisano: „Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparcia go na innych nośnikach energii, zarówno istniejących w regionie, jak i zewnętrznych. Ważne też będzie przedstawienie gospodarki obszaru opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne profile działalności, ze szczególnym uwzględnieniem wzbogacania funkcji usługowych”. Jednocześnie w przedmiotowym rozdziale na str. 155 projektu Planu napisano, iż dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego określa się w zakresie podtrzymania i restrukturyzacji przemysłu energetycznego „zachowanie istniejącej specjalizacji gospodarki obszaru: ograniczanie zainwestowania terenów położonych w obrębie udokumentowanych złóż węgla brunatnego, określenie perspektywicznych terenów eksploatacji złóż węgla brunatnego”. Biorąc pod uwagę, iż kluczowym celem rozwoju przestrzennego ww. Obszaru Funkcjonalnego będzie stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparcia go na innych nośnikach energii niż węgiel brunatny, a także przedstawienie gospodarki obszaru opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne profile działalności proszę w prognozie wyjaśnić zasadność wyznaczenia działań polegających na określeniu perspektywicznych terenów eksploatacji złóż węgla brunatnego oraz ograniczaniu zainwestowania terenów położonych w obrębie udokumentowanych złóż węgla brunatnego. Ponadto z informacji zawartych w prognozie wynika, iż eksploatacja złóż węgla brunatnego powoduje znaczące negatywne oddziaływania na wszystkie komponenty środowiska wymienione w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy o oś, a jej kontynuacja w sąsiedztwie istniejących kopalni węgla brunatnego „może skutkować pogłębieniem i zintensyfikowaniem negatywnych oddziaływań”. Pomimo tego w rozdziale VI prognozy zatytułowanym „Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie planu” stwierdzono, iż „nie przewiduje się rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Planu”, gdyż „przyjęte w projekcie Planu rozwiązania są optymalne i realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju”. Proszę zatem zweryfikować sprzeczne informacje zawarte w prognozie i ponownie przedstawić biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego

obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

- **uwaga nr 12:** W rozdziale II.3.2 na str. 26-27 projektu Planu w części zatytułowanej „Niezadawalająca jakość wód powierzchniowych i podziemnych” napisano: „Według aktualnych pomiarów większość wielkopolskich rzek, jezior, sztucznych zbiorników oraz wód podziemnych nie osiągnęło jeszcze dobrego stanu ekologicznego wód, wymaganego przez Ramową Dyrektywę Wodną”. Dla przykładu podano stwierdzoną na podstawie badań z 2015 r. liczbę jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) płynących i jeziornych o określonym stanie lub potencjale ekologicznym, stanie chemicznym i ogólnym wynikowym stanie JCWP, a na podstawie badań z 2016 r. liczbę punktów pomiarowych, w których stwierdzono określoną klasę jakości wód podziemnych. Analogiczne przykłady odzwierciedlające stan wód powierzchniowych i podziemnych zawarto również w rozdziale II 1.4 na str. 44-45 prognozy. Dla przejrzystości danych dotyczących stanu JCWP i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) położonych na terenie województwa wielkopolskiego proszę rozważyć wprowadzenie do projektu Planu i prognozy konkretnych danych liczbowych dotyczących wszystkich położonych na terenie województwa wielkopolskiego JCWP o dobrym i złym stanie oraz JCWPd o dobrym i słabym stanie, a także liczby JCWP i JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych w oparciu o informacje zawarte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967). Przedmiotowe dane liczbowe odzwierciedlą faktyczną skalę problemu niezadawalającej jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- **uwaga nr 13:** Nawiązując do zapisów w rozdziale II.3.2 na str. 31 projektu Planu w części zatytułowanej „Niezadawalająca jakość powietrza atmosferycznego”, w rozdziale II.3 na str. 24 projektu Planu miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania i w rozdziale III.4 na str. 45-46 prognozy informuję, iż na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu dostępna jest „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016”. W związku z powyższym proszę zaktualizować informacje dotyczące istniejącego stanu powietrza.
- **uwaga nr 14:** W rozdziale II.3.2 na str. 31-32 projektu Planu w części zatytułowanej „Niekorzystny klimat akustyczny” wskazane jest zawarcie informacji o ustanowionych na obszarze województwa wielkopolskiego obszarach ograniczonego użytkowania.
- **uwaga nr 15:** Nawiązując do zapisów w rozdziale II.3.2 na str. 33-34 projektu Planu w części zatytułowanej „Niewielka skala zagrożeń związanych z negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych” i w rozdziale III.5 na str. 52 prognozy informuję, iż na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu został opublikowany „Monitoring pól elektromagnetycznych w roku 2016”. W związku z powyższym proszę zaktualizować informacje dotyczące poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.
- **uwaga nr 16:** Nawiązując do zapisów w rozdziale II.3 na str. 23 projektu Planu miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania informuję, iż „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967) wprowadzono nowy podział na 172 jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Mapa uwzględniająca nowy podział na 172 JCWPd dostępna jest na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh>. Mając powyższe na uwadze proszę wskazać nr JCWPd wg nowego podziału, w granicach których położony jest obszar objęty projektem Planu miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania oraz określić ich stan ilościowy i chemiczny.
- **uwaga nr 17:** W rozdziale III.5 na str. 52 prognozy napisano: „W celu ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi przekraczającymi dopuszczalne wartości oraz umożliwienia dotrzymania standardów jakości środowiska ustanowiono jeden obszar ograniczonego użytkowania przy linii elektroenergetycznej o napięciu znamionowym 110 kV w Kaliszu”. Jednocześnie na Mapce 2 przedstawionej na str. 54 prognozy zaznaczono „napowietrzną infrastrukturę techniczną o potencjalnie ponadnormatywnym oddziaływaniu pól elektromagnetycznych (istniejąca i projektowana)”. Biorąc pod uwagę, iż tylko dla jednej istniejącej linii elektroenergetycznej ze względu na przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych

utworzono obszar ograniczonego użytkowania proszę wskazać źródło informacji, na podstawie których wskazano lokalizację innej napowietrznej infrastruktury technicznej o potencjalnie ponadnormatywnym oddziaływaniu pól elektromagnetycznych.

- **uwaga nr 18:** Nawiązując do zapisów w rozdziale II.3.7 na str. 58 projektu Planu w części zatytułowanej „Uporządkowany system gospodarki odpadami” i w rozdziale 11.10 na str. 42 projektu Planu miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania informuję, iż uchwałą Nr XXXI/810/2017 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym uchwalono „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym”. Jednocześnie zgodnie z § 2 ww. uchwały traci moc uchwała Nr XXV/440/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017. Proszę zatem zaktualizować informacje dotyczące gospodarki odpadami, w tym odnieść się do obowiązującego dokumentu.
- **uwaga nr 19:** Nawiązując do zapisów w rozdziale II.4 na str. 15 prognozy i w tabeli 5 na str. 26-27 prognozy informuję, iż uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. z 2017 r. poz. 260) przyjęto Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Jednocześnie zgodnie z § 2 ww. uchwały traci moc uchwała nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020 (M.P. poz. 882). Proszę zatem zaktualizować informacje zawarte w prognozie, w tym odnieść się do obowiązującego dokumentu.
- **uwaga nr 20:** W projekcie Planu proszę podać aktualne dzienniki ustaw, w których zostały opublikowane ustawa o samorządzie województwa oraz ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- **uwaga nr 21:** W prognozie proszę podać aktualny dziennik ustaw, w którym została opublikowana ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zaopiniował pozytywnie projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* którego integralną część stanowi projekt *Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania - Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego* oraz nie wniósł uwag do prognozy oddziaływania na środowisko.

Uwagi zawarte w powyższych opiniach zostały uwzględnione w sposób odpowiedni dla stopnia ogólności przygotowanego dokumentu, charakterystycznego dla opracowań regionalnych. Uzupełniono i skorygowano zapisy prognozy oddziaływania na środowisko.

5. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI - SPOSÓB WZIĘCIA POD UWAGĘ I ZAKRES UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020+ WRAZ Z PROJEKTEM PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO POZNANIA - POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2-5, art. 54 ust. 2, art. 29, 40 i 41 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081) i art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 913 ze zmianami), w dniu 11 września 2018 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego zawiadomił o możliwości zapoznania się z projektem *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* wraz z *Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania* i prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją sprawy w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w dniach od 12 września 2018 r. do 12 października 2018 r., wskazując termin składania uwag i wniosków do projektu dokumentu i prognozy oddziaływania na środowisko w nieprzekraczalnym terminie do 12 października 2018 r. Do projektu dokumentu i prognozy oddziaływania na środowisko złożono 412 uwag i wniosków, które zostały rozstrzygnięte przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Marszałek Województwa Wielkopolskiego, spośród 412 uwag i wniosków, uwzględnił 345 uwag i wniosków, natomiast nie uwzględnił 66 uwag i wniosków. W jednym przypadku, ze względu na brak treści wniosku lub uwagi, nie możliwe było dokonanie rozstrzygnięcia.

Uwagi i wnioski nieuwzględnione dotyczyły dwóch zagadnień:

- 63 uwagi i wnioski i dotyczyły złóż węgla brunatnego, a w szczególności potencjalnej eksploatacji węgla brunatnego z odkrywek Ościstowo, Dęby Szlacheckie i Piaski jako „inwestycji celu publicznego” – nieuwzględnienie przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego tych uwag i wniosków wynikało z konieczności uwzględnienia w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* wraz z *Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania* wszystkich inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z definicją zamieszczoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Możliwość podjęcia eksploatacji węgla brunatnego uzależniona będzie od uzyskania wszystkich niezbędnych pozwoleń wymaganych przepisami odrębnymi,
- 3 uwagi i wnioski dotyczyły planowanego przebiegu linii kolejowej z Poznania do Tarnowa Podgórnego i docelowej lokalizacji tej inwestycji – nieuwzględnienie przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego tych uwag i wniosków wynikało z faktu, że w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* wraz z *Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania* wskazano jedynie orientacyjny przebieg planowanej linii kolejowej.

6. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO - SPOSÓB WZIĘCIA POD UWAGĘ I ZAKRES UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020+ WRAZ Z PROJEKTEM PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO POZNANIA - POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Ratyfikowana przez Polskę w 1997 r. Konwencja z Espoo o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, reguluje sprawy oddziaływania transgranicznego. Podstawową zasadą tej procedury jest wprowadzenie obowiązku informowania o planowanym podjęciu działalności mogącej mieć wpływ na środowisko innych państw. Ponieważ województwo wielkopolskie nie jest położone w obszarze przygranicznym, nie występuje transgraniczne oddziaływanie w rozumieniu powyższej Konwencji, także w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081).

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU - SPOSÓB WZIĘCIA POD UWAGĘ I ZAKRES UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020+ WRAZ Z PROJEKTEM PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO POZNANIA - POZNAŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Ocena skutków realizacji postanowień uchwalonego projektu *Planu* nastąpi w ramach okresowej oceny, która stanowi stały element prac planistycznych prowadzonych przez Samorząd Województwa. Obowiązek opracowywania okresowej oceny *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa* wynika ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa* podlega okresowej ocenie, w ramach której zarząd województwa, co najmniej raz, w czasie trwania kadencji sejmiku, dokonuje przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowuje raport o stanie zagospodarowania przestrzennego oraz sporządza ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Wyniki przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz raport o stanie zagospodarowania przestrzennego przedstawiane są sejmikowi województwa.

W celu dokonania analizy trafności wyboru założonych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego wynikających z projektowanego dokumentu wskazano monitoring obejmujący obserwację zmian poszczególnych komponentów środowiska. Zwrócić należy uwagę, że zmiany w środowisku mogą zachodzić z różną intensywnością i w różnych interwałach czasowych. Proponuje się wykorzystanie systemu wskaźników wskazanych przez Kistowskiego (Bródka, S., red., "Praktyczne aspekty ocen środowiska przyrodniczego", Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2010) rejestrujących:

– **zmiany w powierzchni zajętej przez różne formy zagospodarowania**

Wskaźnik rejestrujący	Źródło danych	Częstotliwość monitoringu
powierzchnia użytków rolnych	ewidencja gruntów: Zestawienie wojewódzkie – Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Zestawienia powiatowe – Starosta powiatowy.	1 rok
powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych	ewidencja gruntów Zestawienie wojewódzkie – Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Zestawienia powiatowe – Starosta powiatowy.	1 rok
powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	ewidencja gruntów Zestawienie wojewódzkie – Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Zestawienia powiatowe – Starosta powiatowy.	1 rok

powierzchnia wód powierzchniowych	ewidencja gruntów Zestawienie wojewódzkie – Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Zestawienia powiatowe –Starosta powiatowy.	1 rok
powierzchnia nieużytków	ewidencja gruntów Zestawienie wojewódzkie – Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Zestawienia powiatowe –Starosta powiatowy.	1 rok
powierzchnia pozostałych gruntów	ewidencja gruntów Zestawienie wojewódzkie – Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Zestawienia powiatowe –Starosta powiatowy.	1 rok
wskaźnik lesistości	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
grunty leśne wyłączone na cele nieleśne	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
parki spacerowo-wypoczynkowe, zielen uliczna, tereny zieleni osiedlowej, urządzone parki, skwery, zieleńce i zielen cmentarna	zaliczane są wg rozporządzenia w <i>sprawie ewidencji gruntów i budynków</i> do gruntów zabudowanych i zurbanizowanych BDL GUS	1 rok

– działania z zakresu ochrony środowiska

Wskaźnik rejestrujący	Źródło danych	Częstotliwość monitoringu
ochrona wód		
pobór wód powierzchniowych i podziemnych przeznaczonych dla gospodarki wodno-ściekowej w przemyśle	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w: przemyśle, rolnictwie i leśnictwie, eksploatacja sieci wodociągowej	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
ścieki odprowadzone ogółem	Główny Urząd Statystyczny,	1 rok
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	Główny Urząd Statystyczny,	1 rok
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	Główny Urząd Statystyczny,	1 rok
ścieki zawierające substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego	Główny Urząd Statystyczny,	1 rok
stan wód powierzchniowych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu	1 rok
JCWP płynących nieosiągające dobrego stanu	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu	1 rok
stan wód podziemnych	Państwowy Instytut Geologiczny	1 rok
ochrona powietrza		
jakość powietrza atmosferycznego	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu	1 rok
zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
ochrona klimatu akustycznego		
średnie natężenie ruchu na drogach	Generalny Pomiar Ruchu:	5 lat

krajowych i wojewódzkich	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	
ryzyko wystąpienia poważnych awarii		
rejestr zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii	Wojewódzki System Odpadowy – Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Departament Środowiska	1 rok

– zmiany powierzchni obszarów chronionych

Wskaźnik rejestrujący	Źródło danych	Częstotliwość monitoringu
parki narodowe	rozporządzenia Ministra Środowiska	1 rok
rezerwy przyrody	zarządzenia RDOŚ	1 rok
parki krajobrazowe	uchwały Sejmiku WW	1 rok
obszary chronionego krajobrazu	uchwały Sejmiku WW	1 rok
obszary Natura 2000	rozporządzenia Ministra Środowiska	1 rok
użytki ekologiczne	ewidencja gruntów Zestawienie wojewódzkie – Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Zestawienia powiatowe – Starosta powiatowy.	1 rok
stanowiska dokumentacyjne	uchwały rady gmin	1 rok
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	uchwały rady gmin	1 rok
pomniki przyrody	uchwały rady gmin	1 rok

– wskaźniki stopnia zaawansowania działań infrastrukturalnych i sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi

Wskaźnik rejestrujący	Źródło danych	Częstotliwość monitoringu
poziom skanalizowania (km sieci/1000os)	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
dysproporcje pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (km kanaliz./wod.)	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
produkcja energii elektrycznej z OZE	Główny Urząd Statystyczny,	1 rok
liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
niezrekultywowana powierzchnia składowisk odpadów	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych	1 rok
rejestr składowisk odpadów, sortowni, kompostowni, biogazowni, spalarni odpadów	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu	1 rok
odpady komunalne odebrane i zebrane, odzyskane, unieszkodliwione	Wojewódzki System Odpadowy – Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Departament Środowiska	1 rok
odpady niebezpieczne wytworzone, odzyskane, unieszkodliwione	Wojewódzki System Odpadowy – Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Departament Środowiska	1 rok
odpady przemysłowe wytworzone, odzyskane, unieszkodliwione	Wojewódzki System Odpadowy – Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Departament Środowiska	1 rok

